

Příklad výukové aktivity ke vzdělávacímu oboru Zeměpis (Geografie) v rámci podpůrných opatření pro žáky s LMP na 2. stupni ZŠ

Autor: RNDr. Josef Herink

Název výukové aktivity:

Vzhled, pěstování a zeměpisné rozšíření kultur kávovníku; produkce jedné z nejdůležitějších světových pochutin – kávy; obvyklé produkty a recepty vaření kávy; prospěšnost a rizika pití kávy

Stručná anotace výukové aktivity:

Žáci získají představu o vzhledu, pěstování a geografickém rozšíření kulturní rostliny kávovníku ve světě, o zpracování kávovníku na kávu a kávové produkty, o produktech a nejrozšířenějších receptech na vaření kávy, o prospěšnosti a rizicích při požívání kávy.

Příslušnost výukové aktivity k očekávanému výstupu vzdělávacího oboru Zeměpis (Geografie) v RVP ZV:

Z–9–5–02, žák

uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)

Minimální doporučená úroveň pro úpravu očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Z–9–5–02p, žák

uveďte příklady přírodních a kulturních krajinných složek

Učební pomůcky k tematice výukové aktivity:

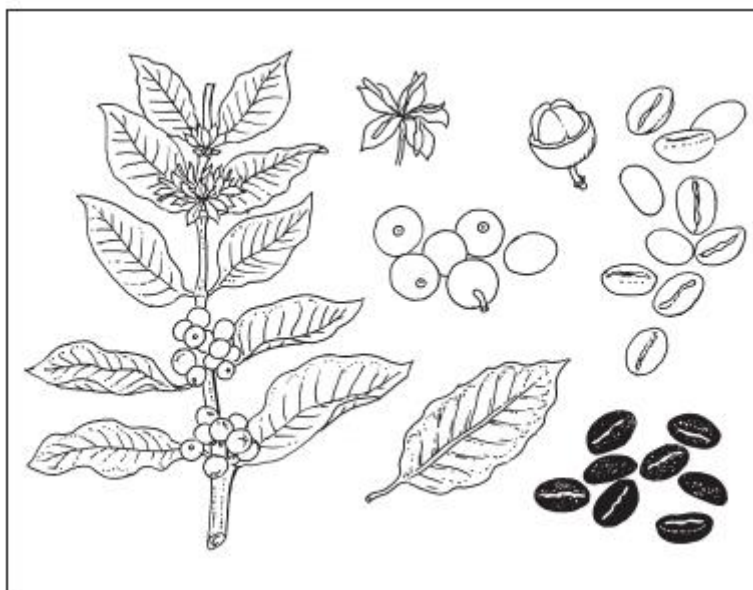
- vyobrazení kulturní rostliny kávovníku arabského k úloze
- školní atlas světa, hospodářské mapy světa a světadílů – zemědělství
- data a zdroje o pěstování a rozšíření kávovníku dostupné na internetu
- balíček zelené zrnkové nepražené kávy
- balíček pražené zrnkové kávy
- balíček mleté pražené zrnkové kávy
- balíček rozpustné (instantní) kávy
- zdroje o různých produktech a receptech pro pití kávy dostupné na internetu

Zadání úlohy k výukové aktivitě:

Jižní a Střední Amerika je největším pěstitelem kulturní rostliny zobrazené na obrázku. Jedná se o keřovitou rostlinu původem z Afriky dosahující až tři metry výšky. Pěstuje se na zvláštních pěstitelských polích – plantážích. Sklízají se plody – dužnaté peckoviny, které obsahují semena v podobě zelených zrn. Sušením a pražením zrna zhnědnou. Jejich rozemletím a dalšími úpravami se získává prášek k přípravě celosvětově oblíbeného povzbuzujícího nápoje.

Na základě níže vyobrazené kulturní rostliny a uvedených údajů k úloze zjistěte:

1. Název zobrazené kulturní rostliny.
2. Název nápoje získávaného z pražených zrn této kulturní rostliny.
3. Vyhledejte na mapách školního atlasu světa největší produkční oblasti (světadíly a státy) této kulturní rostliny.

Aplikace pro žáky s LMP:

1. Porovnejte mezi sebou balíčky zelené zrnkové nepražené kávy, pražené zrnkové kávy, mleté pražené zrnkové kávy a rozpustné (instantní) kávy. Uveďte jejich přednosti a nedostatky pro přípravu nápoje.
2. Uveďte konkrétní příklady různých obvyklých produktů a receptů tohoto nápoje. Pracujte na základě osobních poznatků při přípravě kávy ve své rodině a s dostupnými daty na internetu.
3. Na základě vlastních zkušeností a s využitím internetových zdrojů určete prospěšnost a rizika pití tohoto nápoje.
4. Zjistěte podle informací na internetu, zda je možné pěstovat kávovník a získávat kávová zrna v domácích podmínkách.
5. Uveďte na konkrétních příkladech další potravinové produkty vyráběné z kávy.
6. Určete s pomocí internetových zdrojů tzv. kávovinové náhražky. Z čeho se vyráběly a v jakých podmínkách byly nejvíce používány?

Východiska, metodické pokyny a postupy učitele při výuce žáků s LMP k dané tematicke:

Obliba pití kávy ve světě i v naší zemi neustále stoupá. Vzrůstá i zájem o produkci kávy jako obchodní komodity. Objem její produkce a cena na světovém trhu jsou obrazem hospodářské prosperity na jedné straně a zároveň hospodářských a politických krizových projevů na druhé straně. Úlohou učitele při práci se žáky s LMP s touto tematikou je využívat v maximální míře osobních zkušeností žáků, které mají s konzumací kávy a s kávovými produkty ve své rodině. Z tohoto důvodu jsou ve výuce tématu důležité uvedené pomůcky, balíčky kávy v různém stadiu spotřebitelských úprav. Žáci při manipulaci s nimi a s doprovodným komentářem učitele získávají osobní technologickou představu o přípravě kávy a o možnostech konzumace kávy podle četné receptury. Doporučuje se využívat osobní zkušenost žáků s přípravou oblíbených receptů kávy v rodině (turecká káva, instantní káva, vídeňská káva, espresso, cappuccino, caffè latte apod.). Na závěr výukové situace vedené převážně rozhovorem s žáky a doplněné projekcí vybraných vyobrazení a údajů na interaktivní tabuli lze doporučit, aby učitel zdůraznil zdravotní přiměřenost v konzumaci kávy a kávových produktů.

Při výuce žáků s LMP ve vzdělávacím oboru Zeměpis (Geografie) je potřeba motivovat žáky k samostatnému myšlení a aktivnímu získávání informací, vést je k získávání klíčových informací.

Upřednostňovat ústní projev před písemným, omezit písemné zápisy a v písemném projevu hodnotit spíše stránku obsahovou než stylistickou a chyby. Ponechat žákům s LMP dostatečný časový prostor k přečtení textu. Průběžně kontrolovat pochopení. Osvojení textu napomáhá také rozčlenění textu do kratších úseků, rozčlenění textu graficky. Při osvojování učiva nechat dostatečný prostor pro opakování a upevňování získaných poznatků, jejich praktickému využití a procvičování (práce s mapou, pracovní listy, interaktivní programy, mezipředmětové vztahy). Vést žáky k ustálenému postupu při osvojování učiva, dbát na dodržování častým opakováním. Využívat dostupné názorné pomůcky a materiály, umožnit žákům aplikovat teoretické poznatky v praktických činnostech a konkrétních situacích. Žáci by měli mít všechny možnosti pro aktivní získávání informací z různých zdrojů (školní atlasy, dostupná literatura, zeměpisné učebnice, internet aj.).

Zdroj vyobrazení:

HERINK, J., TLACH, S. (2006): Základy zeměpisných znalostí. Příručka k sestavení učebních osnov a ověřovací sbírka úloh pro vyučovací předmět Zeměpis ve školních vzdělávacích programech pro základní vzdělávání. Nakladatelství České geografické společnosti, s. r. o., Praha 2006. Druhé, rozšířené a upravené vydání, str. 79.